

Helyi tanterv – idegen nyelv

4. évfolyam

Az idegen nyelvi kerettanterv a KER-ben leírt készségek alapján határozza meg a nyelvtanulás fejlesztési egységeit; ezek: a hallott és olvasott szöveg értése, a szóbeli interakció, az összefüggő beszéd és az íráskészség. A KER-ben meghatározott nyelvi szintek és kompetenciák azonban nem mechanikusan, hanem a tanulók életkori sajátosságainak tükrében értelmezve kerültek be a kerettantervbe.

Általános célok és feladatok

Magyarországon az élő idegen nyelvet a közoktatásban részt vevő minden diáknak kötelező tanulnia a negyedik évfolyamtól a tankötelezettség végéig. Az idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a *használható nyelvtudás* megszerzése. Ez az adott szituációnak megfelelő nyelvhasználati képességet, a sikeres kommunikációt jelenti, melyek mérése és értékelése a négy nyelvi alapkészségen (*beszéderértés, beszédalképség, olvasásértés és íráskészség*) keresztül valósulhat meg. Az élő idegen nyelv műveltségi terület céljai és tartalma összhangban vannak az alaptanterv többi műveltségi területének céljaival és tartalmával, valamint az Európa Tanács ajánlásaival.

Célok az 4. évfolyamon

Legelőször is azt kell leszögezni, hogy a 4. évfolyamon nyelvoktatás csakis nyelvelsajátítás, és nem nyelvtanulás formájában mehet végbe. A készségek közül a *hallott szöveg értésének fejlesztése a legfontosabb*, melynek fejlődését az órai utasítások és a cselekvésre épülő játékos feladatok teljesítéséből követhetjük nyomon. A *beszéd* eleinte az egyszavas válaszoktól (igen, nem, név, szín, szám stb.), a memorizált, elemezetlen nagyobb egységek használatáig terjed (köszönés, mondóka, játék, dal), de később a követelmények a természetes nyelvelsajátítás folyamatát tükrözve a szó és az egyszerű mondat szintjén mozognak. A gyerekek órai beszédének természetes része a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet visszajelzésként, megerősítésként használnak a tanár célnyelvhasználatával párhuzamosan. Ne féljünk tehát néha mi is magyarul megszólalni, de természetesen törekedjünk az idegen nyelvű órávezetésre, és biztassuk a gyerekeket, hogy ők is minél többet beszéljenek a tanult idegen nyelven.

A kerettanterv az anyanyelven megismert témakörökre, beszédzándékokra, fogalomkörökre és tévékénységekre épül.

A legfontosabb feladatok a következők:

- Az idegen nyelv tanulásának megszerettetése játékos megközelítéssel.
- A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése.
- Az artikulációs bázis fejlesztése, a speciális hangzók, hanglejtés, szóhangsúly megfigyelése.
- Az idegen nyelven való önkifejezés megismerése.
- Bepillantás más nép életébe, kultúrájába, szokásaiba.
- A főbb nyelvtani alapegységek tanulásának alapozása, illetve megkezdése. A továbbiakban erre koncentrikusan bővülve épülhet a tananyag.

- Dalok, versek, mondókák megismerése, amelyek tematikusan segítik a beszélt nyelv és nyelvtan elsajátítását.
- Aktív és passzív szókinccs gyűjtése a dalokon, a játékokon keresztül is.
- Az utasítások megértése és végrehajtása.
- Mondatok átalakítása szócserével, használatuk élő helyzetekben is.
- Cselekvéssel összekötött szövegek, rímek, szerepjátékok tanulása.
- Az együttműködési készség fejlesztése. (A tanuló tudjon részt venni pár- és csoportmunkában.)
- Néhány alapvető nyelvtanulási stratégia megismerése

Kulcskompetenciák megjelenése

A Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákra épülnek, amelyek összekötik a műveltségterületek bevezetőit és fejlesztési feladatait.

Az *idegen nyelvi kommunikáció* az *anyanyelvi kommunikáció* elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése (vö. *szociális és állampolgári kompetencia*). Az ehhez szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását), valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően.

A fentieken kívül a nyelvtanítás és -tanulás lehetőleg járuljon hozzá a gyermek személyiségének alakításához a holisztikus, vagyis az egész személyiséget figyelembe vevő általános nevelési célok szem előtt tartásával. A nyelvi nevelés csupán egy területe a személyiségfejlesztésnek, a nyelvórán azonban gondot kell fordítanunk a *testi, érzelmi, társas és érzelmi fejlesztésre* is.

Ha a tanulói tevékenységekből indulunk ki, fontos szerephez jut az *esztétikai-művészeti tudatosság és (főként) kifejezőkészség kompetencia*, pl. projektmunka, daltanulás, szerepjátékozás során.

A nyelvoktatás alkalmas terep egyéb általános készségek és kompetenciák (például: *gondolkodási, szövegértési készségek, a koncentráció képességének alapozása, az önismeret elmélyítése*) elsajátítására és begyakorlására is

A tanulói tevékenységi formák

- Mozgásos-ritmikus feladatok: éneklés, körjátékok, mondókák, mozgással kísért versek, szóbeli utasításra végzett cselekvések
- Manipulatív tevékenységek: rajzolás, színezés, kivágás, gyurmázás, ragasztás, hajtogatás stb.
- Idegen nyelven történő tanári utasítások végrehajtása
- Szerepjátékok, játékok, társasjátékok
- Mondókák, versek, dalok, körjátékok memorizálása
- Mesehallgatás, a mese eljátszása
- Interaktív feladatok digitális táblán, számítógéppel

A 4. évfolyam tanulói számára olyan munkaformákat vezetünk be a tanítási gyakorlatba, amelyekben a nyelvtanulás, mint élvezetes közös tevékenység jelenik meg. A későbbi évektől eltérően a kezdeti szakaszban nem az egyéni teljesítmény számít elsősorban. Ezen a fokon, ahol az érdeklődés felkeltése és ébrentartása a fő, előtérbe helyezzük a *kooperatív, páros és csoportos munkaformákat*. Ezen munkaformák mind nyelvi, mind általános nevelési haszonnal járnak. A nyelvi haszon az, hogy a rendelkezésre álló idő alatt több tanuló kap lehetőséget arra, hogy a célnyelven megszólaljon.

A nyelvtanulás kezdeti szakaszában is elengedhetetlen a tanulók *megfelelő mennyiségű autentikus hanganyaggal* való ellátása. Az órai anyagok bemutatásán kívül helyes, ha sok kapcsolódó *dal, vers vagy rigmus* is segíti a nyelvi fordulatok beépülését és fejleszti a kiejtést.

Felhasznált tankönyvek

Angol nyelv

Évfolyam	
4. évfolyam	My English Book Class 4 + My English Workbook 4 CD és Tanári Kézikönyv, Apáczai Kiadó

Német nyelv

Évfolyam	
4. évfolyam	Wir lernen Deutsch 4 Lehrbuch mit CD Wir lernen Deutsch 4 Arbeitsheft Tanári kézikönyv

Az idegen nyelv beépítése a helyi tantervbe

Évfolyam	Heti órakeret	Éves órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
4.	3	108	98	10

4. évfolyam angol nyelv

TÉMAKÖRÖK A 4. ÉVFOLYAMRA		
Témakörök	Óraszám	Kapcsolódási pontok
<i>Család</i> Én és a családom Személyes bemutatkozás, családtagok bemutatása Személlyel kapcsolatos kérdésekre válaszadás Más személyekkel kapcsolatos adatgyűjtés Üdvözlések.	10+1	<i>Környezetismeret:</i> együttélés a családban.
<i>Otthon</i> Otthonom, szűkebb környezetem A ház, lakás helyiségeinek megnevezése, bemutatása Berendezési tárgyak, helyiségekhez kapcsolódó tevékenységek Kedvenc játékaim Lakóhelyem, tágabb környezetem Közlekedési eszközök, azok tulajdonságai, használata	11+1	<i>Környezetismeret:</i> lakóhelyi környezet. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok.
<i>Étkezés</i> Napi étkezések Kedvenc ételeim, italaim Egészséges táplálkozás	11+1	<i>Környezetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: tápanyag, ételmisszer, étrend. <i>Matematika:</i> halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
<i>Idő, időjárás</i> Évszakok és hónapok Évszakokhoz kapcsolódó tevékenységek A hét napjai és napszakok Az óra Időjárás Számok 1-1000-ig Dátum, tájékozódás a naptárban	6+1	<i>Környezetismeret:</i> az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban; a napszakok, az évszakok váltakozása. <i>Matematika:</i> számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
<i>Öltözködés</i> Évszakok és ruhadarabok Ruhadarabok tulajdonságai	6+1	<i>Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód -

Kedvenc ruháim		öltözködés. <i>Matematika:</i> halmazok.
<i>Sport</i> Testrészek és mozgás Testrészek tulajdonságai Kedvenc sportom	6	<i>Környezetismeret:</i> testrészek, egészségvédelem. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos játékok.
<i>Iskola, barátok</i> Iskolám, osztálytermünk Iskolai berendezések, felszerelések, helyük meghatározása Tantárgyaim, órarendem Véleménynyilvánítás Tanórai tevékenységek Osztálytársaim, barátaim Bemutatás személyes információk megnevezése, néhány tulajdonsággal történő bemutatás	11+2	<i>Környezetismeret:</i> baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok.
<i>Szabadidő</i> Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Napirend Vásárlás – ruházat méretének, árának megnevezése Élelmiszerek vásárlása, mennyisége, tulajdonsága	11+2	<i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Vizuális kultúra:</i> kreatív alkotások.
<i>Természet, állatok</i> Kisállatok, kedvenc állataim Állatok a ház körül Vadon élő és állatkerti állatok Állatok testrészeinek, lakóhelyének, tevékenységeinek megnevezése Állatok bemutatása alapvető tulajdonságokkal	10+1	<i>Környezetismeret:</i> élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág. <i>Matematika:</i> halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
<i>Ünnepek és hagyományok</i> Az én ünnepeim Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában	6	<i>Környezetismeret:</i> ünnepek, hagyományok.
<i>Fantázia és valóság</i> Kedvenc meséim, könyveim. Mesealakok, hozzájuk kapcsolódó jellemző tevékenységek Képtörténet. Képzeletem világa	10	<i>Dráma és tánc:</i> dramatikus játékok. <i>Vizuális kultúra:</i> képzeletem világa.

Összes éves óraszám: 108 óra
Kerettantervi óraszám: 98 óra
Helyi többletóra (10%): 10 óra

4. évfolyam német nyelv

Témakörök a 4. évfolyamra		
Témakörök	Óraszám	Kapcsolódási pontok
<i>Család</i> Én és a családom. Személyes bemutatkozás. Személlyel kapcsolatos kérdésekre válaszadás. Más személyekkel kapcsolatos adatgyűjtés. Üdvözlések. Családtagok bemutatása.	10+1	<i>Környezetismeret:</i> együttélés a családban.
<i>Otthon</i> Otthonom, szűkebb környezetem. A ház, lakás helyiségeinek megnevezése, berendezési tárgyak, helyiségekhez kapcsolódó tevékenységek. Ház, lakás bemutatás. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Közlekedési eszközök, azok tulajdonságai, használata.	11+1	<i>Környezetismeret:</i> lakóhelyi környezet. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok.
<i>Étkezés</i> Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás.	11+1	<i>Környezetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: tápanyag, ételmisszer, étrend. <i>Matematika:</i> halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
<i>Idő, időjárás</i> Évszakok és hónapok. Évszakokhoz kapcsolódó tevékenységek. A hét napjai és napszakok. Az óra. Időjárás. Számok 1000-ig. Dátum. Tájékozódás a naptárban.	6+1	<i>Környezetismeret:</i> az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban; a napszakok, az évszakok váltakozása. <i>Matematika:</i> számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
<i>Öltözködés</i> Évszakok és ruhadarabok. Ruhadarabok tulajdonságai.	6+1	<i>Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód -

Kedvenc ruháim.		öltözködés. <i>Matematika:</i> halmazok.
<i>Sport</i> Testrészek és mozgás. <i>Testrészek tulajdonságai.</i> Kedvenc sportom.	6	<i>Környezetismeret:</i> testrészek, egészségvédelem. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos játékok.
<i>Iskola, barátok</i> Iskolám, osztálytermünk. <i>Iskolai berendezések, felszerelése, helyük meghatározása.</i> Tantárgyaim. <i>Órarend. Véleménynyilvánítás.</i> <i>Tanórai tevékenységek.</i> Osztálytársaim, barátaim. <i>Bemutatás személyes információk megnevezése, néhány tulajdonsággal történő bemutatás.</i>	11+2	<i>Környezetismeret:</i> baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok.
<i>Szabadidő</i> Szabadidős tevékenységek. <i>Napirend.</i> Kedvenc időtöltésem. <i>Vásárlás – ruházat méretének, árának megnevezése, élelmiszerek vásárlása, mennyisége, tulajdonsága.</i>	11+2	<i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Vizuális kultúra:</i> kreatív alkotások.
<i>Természet, állatok</i> Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül. Vadon élő és állatkerti állatok. <i>Állatok testrészeinek, lakóhelyének, tevékenységeinek, néhány táplálék megnevezése.</i> <i>Állatok bemutatása alapvető tulajdonságokkal.</i>	10+1	<i>Környezetismeret:</i> élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág. <i>Matematika:</i> halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
<i>Ünnepek és hagyományok</i> Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.	6	<i>Környezetismeret:</i> ünnepek, hagyományok.
<i>Fantázia és valóság</i> Kedvenc meséim, könyveim. <i>Mesealakok, hozzájuk kapcsolódó jellemző tevékenységek. Képtörténet.</i> Képzeletem világa. A cirkusz.	10	<i>Dráma és tánc:</i> dramatikus játékok. <i>Vizuális kultúra:</i> képzeletem világa.
	<i>Nyelvtani tartalmak, fogalmak:</i> <i>A haben, sein használata</i> <i>Igeragozás minden személyben és számban, alapvető tőhangzóváltós igék</i>	

	<i>ragozása.</i> <i>Felszólító mód.</i> <i>Számok, sorszámnevek, dátum.</i> <i>Főnevek többes száma. Tárgyeset. Birtokos eset –s végződéssel. Határozott és határozatlan névelők, kein használata.</i> <i>Birtokos névmás E/1,2,3.</i> <i>Kötőszavak: aber, und, oder, sondern.</i> <i>Elöljárószavak: mit, für, ohne, in (wohin, wo).</i> <i>Mondatok alkotása, Egyenes szórend.</i> <i>Szófajok (főnév, ige számnév).</i>
--	--

Összes éves óraszám: 108 óra

Kerettantervi óraszám: 98óra

Helyi többletóra (10%): 10 óra

A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén	KER szintben nem megadható. A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival. Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában. Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.
--	---